

פתח דבר

בתודה ושבח להשי"ת, הננו בזה להוציא לאור את החלק הראשון של סדרת הספרים 'אוצר חסידי חב"ד', הכולל בתוכו מאסף של כלל חסידי חב"ד ליובאוויטש, בצורה מסודרת ומתומצתת.

כרך ראשון זה של 'אוצר חסידי חב"ד' כולל בתוכו את חסידי כ"ק אדמו"ר הזקן נ"ע בעל ה'תניא' וה'שולחן ערוך'.

למותר לציין חשיבותו של מפעל גדול ונכבד זה, להנציח לדורות את חייהם ופעולותיהם של אנשים גדולים אלה, שהיו ענקי רוח בכל המובנים, גדולים בתורה, בנגלה ובנסתר, ועובדי ה' באמת ובמסירות נפש, תוך כדי היותם קשורים בכל נפשם ונשמתם אל רבותינו הקדושים, נשיאי חב"ד, וכשהם שואבים מלוא חפניים של תורה וקדושה מבארות 'מים חיים' שלהם.

יש בדבר גם משום הצבת נר זכרון לאישים גדולים אלה, וגם משום הדרכה והוראה בעבודת ה' לקוראים, לאמר: כזה ראו - עמודי אור ואש, ולכו בעקבותיהם וקדשו את עצמכם ואת חייכם בקדושת התורה והעבודה. בטוחני שכל הקורא את תולדות חייהם ופעלם של חסידים ראשונים, יתעורר ברגשי קודש של התלהבות "מתי יגיעו מעשי למעשיהם".

כבר עמדו רבותינו הקדושים בשיחותיהם על חשיבותם הגדולה של סיפורי החסידים וידיעת אישי החסידות. מוסכם ומקובל על כל ההולכים לאור תורת הבעש"ט הק', מייסד החסידות, ותלמידיו הקדושים ותלמידי תלמידיו, כי אין-ערוך למעלות ולסגולות הטמונות בסיפורי החסידים, ובעיקר גדולה תרומתם לתועלת הרוחנית של האדם.

משום כך התעוררתי לגשת למלאכה גדולה זו של איסוף וליקוט ועיבוד תולדותיהם של גדולי חסידי חב"ד שבכל הדורות. טורח מרובה היה כרוך באיסוף הפרטים, ממקורות רבים ומגוונים, מהם שהן שמועות החתומות בספרים, ומפוזרים במאספים שאין יד כל אדם מצויה בהם, ומתוך כל אלו אספתי וסידרתי את הדברים למען ירוץ בהם הקורא.

*

זכיתי אשר כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו, עודד אותי לערוך את סדרת הספרים 'אוצר חסידי חב"ד' ובו קיצור תולדות דברי ימי חייהם ותיאור השפעתם.

הרבי אף הורה פעם למזכירו, הרה"ח ר' יהודה לייב גרונור ע"ה, לטלפן אלי ולהתעניין אצלי, מדוע עדיין לא נדפס הספר. הרב גרונור ציין באוזני, כי החומר הראשוני ששיגרתי אל הרבי, מונח תדיר על שולחנו הקדוש - זה למעלה משנתיים!

כחלק מפרויקט זה של 'אוצר חסידי חב"ד', הודפסו הספרים 'תולדות יצחק אייזיק', 'תולדות ברוך מרדכי' ו'תולדות ר' שמואל מונקעס', והרבי בירך אותי שאזכה לברך על המוגמר (הובא בספר 'תולדות יצחק אייזיק', עמ' 12):

"מפורסם דברי מורי וחמי אדמו"ר בחשיבות רשימת זכרונות כנ"ל ותועלת הפצתם וכו', ומעשה רב - שרואים זה בפועל. ויהי רצון שיברך בקרוב על המוגמר וסמוך לזה יבשר טוב אודות התועלת שכבר התחילו וכו' אזכיר על הציון ויבשר טוב"

ובכוחו הגדול ניגשתי אל עבודת הקודש, ות"ל הנני מברך בע"ה על המוגמר, בהגישו את הכרך הראשון של סדרת הספרים 'אוצר חסידי חב"ד', לפני קהל הקוראים, בציפייה ובתפילה שיתקבלו הדברים, ויביאו את התועלת הדרושה.

כאן אולי ההזדמנות לבקש מכל היודע או ששמע פרטים על גדולי חסידי חב"ד בכל הדורות, להואיל לשלוח לי חומר מתאים להיכלל במסגרת מפעל ההנצחה המתוכנן. תודתי, בוודאי גם תודות הקוראים, נתונה להם מראש.

*

ברצוני להודות להרה"ת ר' אברהם גולדשמיד שי' אשר עזר לי רבות באיסוף ובכתיבת הדברים, תהא משכורתו שלמה מאת ה'.

ואסיים בתפילה שאוכל להמשיך במפעל חשוב זה שהחילותי בו, ואזכה להגיש בפני הקוראים את כל סדרת הספרים שבמפעל 'אוצר חסידי חב"ד' כלולים בהדרגה, ויהא בכך צעד נוסף בהפצת מעיינות הבעש"ט הק' ותלמידיו הק', בנשיאותו והדרכתו של כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו (שזכיתי, יחד עם בני ביתי שיחיו, להימנות על שלוחיו שעלו בשליחות הקדושה, בשנת תשל"ו, לאה"ק ת"ו, כדי לסייע לבנין ארץ הק' בגשמיות וברוחניות), ויהי רצון שנזכה לבצע את כוונתו הק' ולקיים את שליחותו, מתוך הרחבה ושמחה וטוב לבב.

אלי' יוחנן גורארי'

ראש המכון

י"א ניסן ה'תשפ"ב

120 שנה להולדת כ"ק אדמו"ר

מפתח

60.....	אפרים שמחה מבישינקוביץ'	11.....	אבא 'השמח'
62.....	ארקע אסווער	14 .. .	אברהם בירך מסמיליאן (סמיליאנער)
63.....	ברוך וחיים אפצוגער	16.....	אברהם (הרופא) דאקטאר
63.....	ברוך מרדכי מבאברויסק	18.....	אברהם זלמן מביעשנקוביץ'
67.....	בנימין מלמד	19 .. .	אברהם זלמן סג"נהור מדענעבורג
68.....	בנימין קלעצקער	19.....	אברהם יוסף 'השותק'
72.....	גבריא'ל 'נושא חן'	20.....	אברהם מליעפלא (ליעפלער)
75.....	גדליה 'הצדיק'	21.....	אברהם מקאליסק (קאליסקער)
77.....	גרשון בער	23.....	אברהם שיינעס
78.....	גרשון מהדילוביץ	26.....	אברהם שלמה אולער
82.....	זאב ווילנער	28.....	אהרן הלוי משטראשיעליא
85.....	זאב מקרופקא	34.....	אהרן מהאראדאק
85.....	זיסקינד מווידז	35.....	אייזיק הלוי מהאמיל
86.....	זלמן ברוך מראטשאוו	42.....	אייזיק 'מחדש'
87.....	זלמן זעזמער	44.....	איסר קיסעס
91.....	זלמן חיענעאס	46.....	אלחנן חן
91.....	זלמן לייב אולער	48.....	אליהו בער 'החרש'
92.....	זלמן מדובראוונא (זלמן וועלקעס)	48.....	אליהו בער הישוב'ניק
94.....	זלמן מלוצק	49.....	אליהו זאב סמארגנער
95.....	זלמן קורניצער	50.....	אלימלך הכהן יאנאווער
101.....	זלמן רויזעס	50.....	אליעזר חגר
103.....	זלמן ריבלין	52.....	אלכסנדר סענדער משקלוב
104.....	זעליג מאולע	54.....	אלעזר מדיסנא
105.....	זעליג מדאקשיין	56.....	אלעזר חיים מזלאבין
105.....	חיים אליהו 'האופה'	57.....	אפרים זלמן ראזומנע

165.....	ישראל מדובראוונא	106.....	חיים אליהו מדרויא
170.....	יצחק זעלווער	106.....	חיים שלום מקרופקא
172.....	כתריאל	108.....	יודל ליעפלער
173.....	לייב 'בטלן' מדענעבורג	109.....	יונה מפולוצק
177.....	לייב דריבענער (מדריבין)	111.....	יוסף מיכאל
177.....	לייב יצחק	111.....	יוסף מליובאוויטש
178.....	לייב מאולע	124.....	יוסף מליעפלי
179.....	לייב מטערקעש	125.....	יוסף מקריסלאווייע
183.....	מאיר זלמן מיאנאוויטש	125.....	יוסף משקלאוו (כלבו)
184.....	מאיר זלמן מקלימוביץ'	129.....	יחזקאל דרויער
185.....	מאיר יוזליס	132.....	יחזקאל ליאזנאוו
186.....	מאיר ליעפליער	133.....	יחיאל 'מלמד'
187.....	מאיר נתן סלוצקער	135.....	יעקב משקלוב
188.....	מאיר רפאל'ס	137.....	יעקב ישעיה הכהן האטימסקער
196.....	מיכאל אהרן וויטעבסקער	137.....	יעקב סמיליאנער
197.....	מיכל ה'מלמד'	139.....	יצחק אייזיק מויטבסק
198.....	מיכל יחיאל מאופוצק	144.....	יצחק 'הרופא' (דאקטער)
202.....	מיכל השמש	146.....	יצחק מאולע
203.....	מרדכי ליעפליער (מרדכי פייטלסון)	147.....	יצחק מיאנאוויטש
206.....	משה גדליה משווינציאן	148.....	יצחק שאול מפאהאר
207.....	משה דוב	149.....	יקותיאל ליעפלער
207.....	משה ווילנקר	154.....	ירמיה פלעשטשניצער
211.....	משה זלמן פעלדמאן	155.....	יששכר בער מליובאוויטש
212.....	משה יצחק מיאס	157.....	ישעיה 'הרופא'
216.....	משה מדריבין	160.....	ישראל דב
217.....	משה מייזליש	160.....	ישראל דיקארער
224.....	משה שלמה מפאריטש	161.....	ישראל יפה
225.....	נחום דובער הישוב'ניק	165.....	ישראל יצחק מדריבין

253.....	שלמה (בנו של ר' גדליה הצדיק)	226.....	נחמיה דובראוונער
254.....	שלמה (בנו של ר' ירוחם)	230.....	נחמן וועלוועל מביעשנקוביץ'
255.....	שלמה באשעס	231.....	נחמן מאושאץ'
256.....	שלמה מבאיעווי	232.....	נפתלי סענדער
258..	שלמה לעקאח-מאכער (אופה עוגות)	232.....	נתן גוראריה
259.....	שלמה מנחם מיאנאוויטש	234.....	נתן מפאלאצק
260.....	שלמה פריידעס	235.....	עזריאל יעקב 'מלמד'
269.....	שלמה צאשניקער	236.....	פנחס אליהו מאילוקסט
272.....	שלמה רפאל'ס	236.....	פנחס רייזעס
273.....	שמואל אליהו ה'צרוד'	241.....	פסח ממלסטובקה
273.....	שמואל אליעזר	244.....	צבי הירש דיסנער
274.....	שמואל מונקעס	246.....	צבי הירש מאולע
278.....	שמחה זיסל מהורודוק	247.....	צדוק
279.....	שמעון 'הרופא'	248.....	ראובן הסופר
280.....	שמריה זוקעווער	251.....	שאול מסיראטשין
		251.....	שאול שלום הכהן

אבא 'השמח'

תולדותיו

החסיד ר' אבא, היה דודו של החסיד ר' גרשון בער מפאהאר¹.

ר' אבא נולד לאביו ר' מאיר זלמן, והיה ילד עליו וצוהל, ויהי אומן גדול לחקות תנועת האנשים וקולם. הנער אבא, הצטיין בכשרונות נעלים. ובהיותו כבן שתיים-עשרה כבר רכש לו ידיעה הגונה בגמרא, והתחיל לבקר את הגאון הישיש ר' אליהו פייוויש ושמע לקח מפיו במוסר אשר השפיע עליו במאד.

בחגיגת הבר-מצוה שלו, אמר הנער אבא פלפול חריף במאוד, כפי אשר לימדו מורו ר' שמואל זעליג וימצא חן בעיני התלמידי חכמים שבעיר, ועוד יותר הפליא את השומעים בדרוש אשר הכין על הפסוק "סוף דבר הכל נשמע, את האלקים ירא ואת מצוותיו שמור, כי זה כל האדם"².

בעינים עצומות ובקול מקונן, באימה וביראת אלקים המתוחה על פניו, הזכיר נער הבר-מצוה את מאמרי חז"ל המזהירים על יראת שמים, ויבארם בסיפורי חז"ל בעונשם של עוברי עבירה גם קלה. כי איל נקמות ה' אשר לא ישא פנים ולא יקח שוחד, ובכל

1. החסיד ר' גרשון בער מפאהאר (תקפ"ה - תרנ"ח) היה גר תקופה מסוימת בעיר קלימוביץ', ואחר כך עבר לעיירה פאהאר - עיירה בפלך צ'רניגוב. בתקופה מאוחרת יותר, עבר להתגורר כמה שנים בעיר נעוועל השוכנת בפלך ויטבסק, והיה מהחסידים הבולטים שם.

ר' גרשון (דוב) בער מפאהאר נולד בשנת תקפ"ה, היה בן יחיד ונולד לאחר פטירת אביו, ר' גרשון בער העילוי מקרוצא, ונקרא על שמו. משפחתו נמנתה על עדת החסידים, כאשר גם אביו וגם סבו היו מחסידי כ"ק אדמו"ר הזקן נ"ע. משנת תקצ"ה גדל ר' גרשון אצל דודו ר' עזריאל יעקב מלמד.

בשנות נעוריו, למד ר' גרשון בעיר סלוצק, אחר כך התקרב לעדת החסידים ונודע כמשכיל גדול ועובד ה' באמת. היה מחונך של דודו ר' אבא דער לעבעדיקער, חסיד של כ"ק אדמו"ר הזקן נ"ע.

לראש השנה של שנת תקצ"ח, ליום הבר-מצוה שלו, הוא נסע פעם ראשונה לכ"ק אדמו"ר ה'צמח צדק' נ"ע ונהיה מקושר אליו בלב ונפש. בשנת תר"ט הכיר את מורו ומדריכו רבי הלל מפאריטש, ומיני אז הפך לתלמידו. לאחר הסתלקות כ"ק אדמו"ר ה'צמח צדק' נ"ע התקשר לכ"ק אדמו"ר המהר"ש נ"ע ולאחר מכן לכ"ק אדמו"ר הרשב"ב נ"ע.

הרב גרשון בער נפטר בחודש מרחשון של שנת תרנ"ח.

2. קהלת, יב, יג.

רגע צריכים לזכור את יום הפקודה ולהכין צידה לדרך, ובהזכירו את העונשים המרים שבבעה מדורי גיהנום, זלגו עיניו דמעות והשומעים בכו בכי רב. שנתיים שקד הנער אבא בספרי מוסר, נוסף על שקידתו בלימוד גמרא בעיון, וישמש את הסגינהור הישיש הגאון ר' אליהו פייוויש. אבא שמע לעיתים את שמות צדיקי החסידות, אך לא שם לבו לכך.

התקרבותו לחסידות

אולם פעם אחת בא תלמיד־חכם גדול ללון בבית 'הכנסת אורחים' של אביו, ובהתנהגותו שבה את לבו הצעיר של אבא, ובדברו עמו שמע בפעם הראשונה על מידותיו של הקב"ה, ושגם יהודי פשוט מתקבלת תפילתו כעולה וזבח, כמו כן סיפר לו על הרב ר' אברהם קאליסקער, ואבא התלהב מאוד מדבריו, עד שיום אחד יצא מהבית בלי להודיע ויצא לקאליסק, שם מצא את החסידים מתפללים ביראה גדולה ושמחים בעבודת הבורא, גם למד שם על עבודת החסידות, וראה ששם העבודה הייתה בנויה על 'ענווה' ו'ביטול היש'.

שם היה אבא שנה שלימה, ואחר כך אמר שאהב מאוד את הדברי־תורה, אך את העבודות לא יכל לקבל, כי הם לא נשאו את לבו.

בקאליסק נתוודע לרבי מנחם מענדל מהאראדאק וכ"ק אדמו"ר הזקן. בשבת מברכים אלול באחת השנים, נסע ר' אברהם קאליסקער להורודוק, ור' אבא נסע אתו, ונשאר שם לשלושה חדשים. שם מצא אברכים ובחורים עובדי ה' ומאריכים בתפילה בהתבוננות בפירוש המילות, ושם גם ראה עבודה בשפלות והצנע לכת, והיה הכל במתינות ובדרכי נועם, ולא בהתפעלות.

בחודש השלישי לשהותו בהורודוק, בא האדמו"ר הזקן נ"ע עם חסידיו לשבות אצל ר' מנחם מענדל, והיושבים בהורודוק שמחו לבואו, על היות רבי מנחם מענדל עושה לכבודו של האדמו"ר הזקן שולחן אף בימות החול, וכמו־כן ביאר להם את הדרוש של ר' מנחם מענדל בשבת ההוא, שמחמת עומקם של דברים לא ירדו לסוף דעתו, ואז החליט אבא לנסוע לליאזנא, ושם למד את כללי החסידות.

ר' אבא נשאר בליאזנא למשך שמונה חדשים ואז חזר לאביו, אביו שנהנה מהדברים שהביא בנו, נסע אף הוא לליאזנא, ואז נתקרב לתורת החסידות. ומאז נהיה ר' אבא מראשוני החסידים בעיר קלימאוויתש, והפיץ את תורת החסידות שם³.

3. ראה ברשימת כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ נ"ע, אבות החסידות, התמים, חוברת ז עמ' מז [שנב, א] ואילך.

כינוי

ר' אבא היה מחסידי כ"ק אדמו"ר הזקן נ"ע, והיה נקרא ר' אבא דער לעבעדיקער, שם זה נקרא על פי מעשה שהיה:

אביו של ר' אבא היה מקורב לאדון אחד פולני, האדון היה צריך לו איזה איש לשלחו לקנות עבורו הדרוש לו, ובחר בר' אבא ושלחו על היריד. בנסעו, שמע אשר בקצה מדינת פולין ישנה עיירה קאליסק אשר יש שם איש מופת מיט א ברען, ונסע לשם, ואח"כ נעשה ממקושרי כ"ק אדמו"ר הזקן.

ר' אבא היה דר בקלימוביץ, ושם היו עוד ב' זקנים חסידים והם הביאו לקלימוביץ את החסידות. המנגדים מיאנו בזה, ועל כן הלשינו את ר' אבא לפני האדון כי ר' אבא דיבר עליו סרה. האדון לגודל ישותו התקצף ודנו להכותו חמישים מלקות. איזה זמן לפני יום המוגבל, בא ר' אבא להאדון מלובש בבגדי שבת, וחשב האדון כי בא לבקש על נפשו שיפטרו מהעונש, אבל בשאלו למה בא, השיב לו כי בא ליתן לו תודה בעד משפטו, וחשב האדון כי דעתו אינה צלולה עליו, ועל כן ליום המוגבל לא נהג האדון כרגיל באופנים אלו לקרוא להאדונים חביריו לראות את העונש הניתן להעומדים תחת ממשלתו.

ביום המוגבל, בא ר' אבא מלובש בבגדי שבת עם עוד איזה זקנים מלובשים בבגדי שבת, והלכו בריקוד, ואחר כך נתנו לו המלקות, ואחרי המלקות הלך עוד לרקוד, ואמר כי לא הרגיש הכאבים, משמחתו שזכה להיות נלקה עבור חסידות. ומני אז נקרא שמו ר' אבא דער לעבעדיקער⁴.

4. ספר השיחות תרצ"ו ר"ת"ש, עמ' 269.

להרחבה - ראה: רשימת כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ נ"ע, אבות החסידות, התמים, חוברת ז עמ' מז (שנב, א) ואילך.

אברהם בירך מסמיליאן (סמיליאנער)

תולדותיו

החסיד ר' אברהם בירך (ברוך) מסמיליאן היה אביו של הרה"ג הרה"ח ר' נחמיה מדובראוונא, בעל ה'דברי נחמיה'.

ר' אברהם ברוך היה גדול בתורה ובחסידות, והיה מקושר לכ"ק אדמו"ר הזקן נ"ע. אחרי הסתלקותו של כ"ק אדמו"ר הזקן היה מקושר לבנו כ"ק אדמו"ר האמצעי נ"ע. ר' אברהם בירך היה מחותנו של הרה"ח המפורסם ר' זלמן וועלקעס מדובראוונא, ואחר כך מחותנו של הרה"ק ר' חיים אברהם, בנו של כ"ק אדמו"ר הזקן. ר' אברהם בירך היה גם מחותנו של הגאון בעל ה'משכנות יעקב'⁵.

ר' אברהם בירך, היה סוחר עד מלאות לו ששים שנה, אז עזב את עסקיו לגמרי וישב על התורה ועל העבודה עד יום פטירתו. מנוחתו כבוד בדובראוונא⁶.

עם כ"ק אדמו"ר הזקן

כאשר כ"ק אדמו"ר הזקן נ"ע נסע ממינסק אחרי הוויכוח הידוע, שהה ר' אברהם בירך בסמיליאן. סמיליאן היה מקום תורה, והיו שם אברכים לומדים. במשך השבוע שכ"ק אדמו"ר הזקן שהה בסמיליאן עשה מנין שלם של אברכים חסידים, בתוכם ר' אברהם בירך מסמיליאן⁷.

כאשר ר' אברהם בירך בא בפעם הראשונה אל כ"ק אדמו"ר הזקן נ"ע בליאזנא ונכנס ליחידות, אמר לו כ"ק אדמו"ר הזקן: "כי האדם עץ השדה"⁸, אילן כשאנו עושה פירות, הופך הוא להיות אילן סרק. יכולים להיות יהודי"ש"ם ואעפ"כ להיות - ח"ו - סרק. צריכים להיות "עושה פירות". מה מועילה תורתך ועבודתך אם לא הארת אור,

5. הרב יעקב ברוכין, נקרא גם ר' יעקב קארלינער, או ר' יעקב שיק, נולד בשנת תקמ"א ונפטר בשנת תר"ה. היה רב ליטאי, רבה של קרלין, ונודע על שם ספרו 'משכנות יעקב'.

6. בית רבי, עמ' ע.

7. לקוטי דיבורים, א, עמ' קלב

8. דברים כ, יט.

להכניס אור גם בזולת. "אמר רבא, דרחים רבנן, הויין ליה בנין רבנן"⁹, כשעושים מיודע תורה - אוהב ה', ומראים לו דרך בעבודת ה' - "הויין ליה בנין רבנן".

ר' אברהם בירך נשאר כמה חדשים בליאזנא, ובנסעו לסמיליאן עבר דרך ליעפלי, ושם התחיל לעשות פירות, ומפירותיו הראשונים הוא החסיד הנודע ר' מרדכי ליעפליער¹⁰.

כאשר ר' אברהם בירך בא - לאחר הכנה של כמה חדשים - לכ"ק אדמו"ר הזקן לליאזנא, נכנס ליחידות וסיפר מה שסיפר, ושאל מה ששאל, אמר לו על כך אדמו"ר הזקן, כתיב: "ומבשרי אחזה אלוקה"¹¹. יש למרק את הבשר כדי שיוכלו לחזות את האלוקות¹².

שמועה בשם ר' אברהם בירך מסמיליאן

בהקדמת הספר 'דברי נחמיה' של הרה"ג רבי דובער ליב ממאהליב¹³, נכדו של ר' אברהם בירך, מובא בשמו פרפרת נאה:

"ובעניין זכות הגדול מלקבוע עתים לתורה, שמעתי בשם אא"ז [אדוני אבי זקני] הרה"ג המפורסם כו' מו"ה אברהם בירך מסמיליאן, שפירש "קובע" כמו דאמרו "כל קבוע כמחצה על מחצה דמי", והכי נמי אם קובע שעה קבועה ומיוחדת בכל יום

9. שבת כג, ב.

10. לקוטי דיבורים, א, עמ' קלב.

11. איוב יט, כו.

12. לקוטי דיבורים, ב, עמ' שלד.

13. ר' דובער ליב ממאהליב היה בנו של הגאון ר' נחמיה מדוברובנא בעל שו"ת "דברי נחמיה" והגהות "דברי נחמיה" בש"ס וילנא. ערך לדפוס והו"ל כמה חלקים מהשו"ת הנ"ל, ושם גם שו"ת וחדו"ת ממנו.

פרסם קונטרס "אמונת חכמים" לנגד מכחישי נס החנוכה (ועוד כיוצא בהם), והכין גם קונטרס "מטה לוי" לנגד ספר המכחישי מצות תפילין, שנדפס בימיו.

קנאותו לשמירת חומת הדת וכבוד הרבנות היתה לשם דבר; בשעת הפולמוס בדבר אתרוגי קורפו, פרסם מודעה בכתה"ע ("המליץ", ט' סיון תרנ"א), שאחר האיסור שהטילו הרבנים על אתרוגים אלו, הרי שאין הם מוטלים רק בספק מורכבים וספק ברכה, אלא רובץ עליהם איסור גזירת חכמים, והם אסורים ופסולים באיסור תורה.

נפטר בי"ט אדר א' תרנ"ד והוא בן שבעים שנה. עליו ראה בספר 'בית רבי' (דף סט, א"ב). על הבאתו לקבורה בי"ט אדר"ר, ב"הצפירה", כ"ד אדר"ר תרנ"ד.

בלימוד בחוק ולא יעבור כיתד במקום נאמן, דנין ליה כמחצה על מחצה, אף שכל היום אינו עוסק בתורה כ"אם בדרך ארץ, ומכריע גם כן לכף זכות"¹⁴.

אברהם (הרופא) דאקטאר

תולדותיו

ר' אברהם (הרופא) דאקטאר מריגא, היה ממקושרי כ"ק אדמו"ר הזקן וכ"ק אדמו"ר האמצעי. בנו של ר' אברהם - הוא הרופא ר' שלמה שהיה ממקושרי כ"ק אדמו"ר ה'צמח צדק' נ"ע¹⁵.

ר' אברהם היה אחד מהשלושה הרופאים שהיו חסידים של כ"ק אדמו"ר הזקן (בנוסף על ר' ישעיה הרופא ור' יצחק הרופא)¹⁶, והוא התגורר בריגא ברישיון מיוחד, כיון שהיה רופא¹⁷.

על בקיאותו של ר' אברהם בתורת החסידות לא ידוע לנו, אך זאת ידענו שבנגלה היה גדול מאוד, ובחכמת הרפואה היה גדול מאוד, על דרך ההפלאה כו'¹⁸.

מדי שנה לאחר חג הפסח, היו שולחים לו את השיריים של המצה השלישית¹⁹ של כ"ק אדמו"ר הזקן נ"ע, וכן שירי הכרפס והמרור של כ"ק אדמו"ר הזקן, והוא היה

14. מאורי ישראל, עמ' 4.

15. קונטרס אדמו"ר ה'צמח צדק' ותנועת ההשכלה, עמ' 15. בשמועות וסיפורים (ב, עמ' 49) נכתב שר' אברהם הרופא נכח במסיבה בה השתתף כ"ק אדמו"ר המהר"ש, וייתכן שהתחלף לו באחר או שהיה חסיד נוסף שנקרא כן.

16. בית רבי, עמ' 154. סיפורי חסידים, מועדים, עמ' 290.

17. שבועון בית משיח, גיליון 425.

18. בית רבי, עמ' 154.

19. עיין זוהר חלק שני, קפג, ב: מצה דאיהי אסוותא. לקו"ת צו, יג, ד. ועיין במעשה רוקח ט"ז, נח. טעם לג' מצות זכר לג' הררי עולם אברהם, יצחק ויעקב, אם כן מצה הג' כנגד יעקב, מידת התפארת. ועיין ב'אור התורה' ואתחנן ע' שפא, קישור בין תפארת לרפואה.